

Sosnovskio barštis (*Heracleum sosnowskyi*) vienas iš pavojingiausių tiek aplinkai, tiek žmonių sveikatai invazinis augalas. Iš Kaukazo kilęs Sosnovskio barštis į Lietuvą buvo atvežtas apie 1950 m. žemės ūkio tikslais. Buvo manyta, kad šis sparčiai augantis, lengvai prisitaikantis prie aplinkos sąlygų ir daug biomasės užauginantis augalas ypač tiks ūkinės paskirties gyvūnų šėrimui. Tik vėliau paaiškėjo, jog šio augalo gyvuliai ne tik neėda, o jis dar ir nuodingas. Sužinota, kad Sosnovskio barštis gali sudaryti ne daugiau kaip 20% naminių gyvulių mitybos raciono.

Dėl gražios išvaizdos ir didelio žiedyno sodininkai patys transportuodavo šio augalo sėklas siekdami pagausinti savo augalų įvairovę, bitininkai – tikėdami, kad stambūs augalo žiedynai bus puikus nektaro šaltinis bitėms. Susižavėję augalo išvaizda žmonės jį taip pat pradėjo sodinti soduose, prie namų, nežinodami, kad šis augalas kenksmingas sveikatai. Per kelis dešimtmečius jis išplito beveik visoje Lietuvoje, kai kuriuose regionuose užėmė didelius plotus tiek aplink miestus ir gyvenvietes.

Sosnovskio barštis, visų pirma išsiskiria savo dydžiu: palankiomis sąlygomis šios piktžolės gali išaugti iki iki 3-5 m aukščio, stiebo skersmuo ties pamatu pasiekia iki 12 cm, o žiedyno – iki 0,5 m.

Sosnovskio barštis turi net keletą savybių, kurie yra nepalankūs žmogui: visos augalo dalys kaupia daug aktyvios medžiagos furanokumarino, kuri žmogui prisiartinus prie augalo, juos skinant ar šienaujant, gali smarkiai apdeginti neapsaugotą žmogaus odą, sukelti ypač stiprią organizmo alerginę reakciją – odos paraudimus, dideles vandeningas pūsles, kurios plyšę virsta ilgai negyjančiomis žaizdomis, ypač tai būdinga saulėtomis dienomis, kai yra aktyvesnis šios medžiagos išsiskyrimas į orą. Suvešėję augalai nustelbia visą kitą augaliją, be to jie subrandina tūkstančius lengvai platinamų sėklų. Nupjovus augalą nesunyksta, o vis atželia iš likusių žemėje šaknų, kol galų gale subrandina sėklas. Todėl pastaraisiais metais gausėjant neprižiūrimų laukų, pakelių ir dykviečių šie augalai nekontroliuojamai išplito beveik visoje mūsų šalies teritorijoje.

Sosnovskio barštis plinta labai sparčiai, išstumia vietines rūšis ir „užkariauja“ vis daugiau plotų ypač atvirose teritorijose. Tai šviesamėgis augalas, kuris įsikuria ten kur nėra saulės šviesą uždengiančių konkuruojančių rūšių. Taigi, ypač palankios teritorijos augimui atviri žemės ūkio paskirties plotai. Intensyviai naudojant žemę, vykdam atimimo ir šienavimo darbus augalų augimas stabdomas, neleidžiama subrandinti sėklų. Ten, kur žemės ūkio darbai nebevykdomi, žemė paliekama dirvonuoti, šio augalo gausos niekas nereguliuoja, todėl kasmet galima pamatyti naujas augavietes.

Invazinis augalas Sosnovskio barštis Lietuvoje naikintinas visais teisėtais būdais.